

Wicewojewoda Warmińsko-Mazurski

Wydział Kontroli

WK-I.431.17.2026

Olsztyn, 16 lipca 2026 r.

Pani

Elżbieta Zabłocka

Starosta Powiatu Bartoszyckiego

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. 2026 r. poz. 158), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Pani treść wystąpienia pokontrolnego.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę problemową przeprowadzono w Starostwie Powiatowym w Bartoszycach (NIP 743-16-43-516, REGON 510750367, dalej: „Starostwo”) z siedzibą pod adresem: ul. Lipowa 1, 11-200 Bartoszyce.

W okresie objętym kontrolą oraz w czasie prowadzenia czynności kontrolnych funkcję kierownika jednostki kontrolowanej pełniła Pani **Elżbieta Zabłocka** – Starosta Powiatu Bartoszyckiego (dalej: „Starosta”), wybrana przez Radę Powiatu Bartoszyckiego na stanowisko starosty uchwałą Nr I/4/2024 z dnia 7 maja 2024 r.

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Wydziału Kontroli Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

- 1) Iwona Zająć-Kulesza – starszy inspektor wojewódzki – przewodnicząca zespołu kontrolnego, posługująca się legitymacją służbową nr 43/2021 wydaną przez Dyrektora Generalnego Urzędu, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr WK-I.0030.435.2026 z 7 maja 2026 r. wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego;
- 2) Dorota Kusiewicz-Lauter – starszy inspektor wojewódzki – członek zespołu kontrolnego, posługująca się legitymacją służbową nr 19/2022 wydaną przez Dyrektora Generalnego Urzędu, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr WK-I.0030.436.2026 z 7 maja 2026 r. wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego.

Kontrolę rozpoczęto 19 maja 2026 r., a zakończono 3 czerwca 2026 r.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod numerem 2/2026.

Zakres kontroli obejmował realizację zadania zleconego z zakresu administracji rządowej polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz prowadzeniu edukacji prawnej w okresie od 1 września 2025 r. do 19 maja 2026 r.¹ Kontrolą objęto również punkty, w których udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna oraz świadczone jest nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.

Podstawę prawną przeprowadzenia kontroli stanowił art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2026 r. poz. 158) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2025 r. poz. 428), w związku z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2026 r. poz. 44, dalej: „ustawa”).

Kontrola została przeprowadzona w trybie hybrydowym. W dniu 19 maja 2026 r. rozpoczęto czynności kontrolne w siedzibie Starostwa oraz przeprowadzono oględziny punktów, w których udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna i świadczone jest nieodpłatne poradnictwo obywatelskie. W pozostałym okresie czynności kontrolne realizowano zdalnie, bez osobistej obecności kontrolerów, z wykorzystaniem narzędzi informatycznych służących zgromadzeniu materiału dowodowego.

Ustalenia kontroli oparto na dokumentacji objętej kontrolą, przekazanej w postaci odwzorowań cyfrowych, uwierzytelnionych przez osobę upoważnioną i przekazanych za pośrednictwem systemu e-Doręczeń, na protokole oględzin sporządzonym w toku czynności kontrolnych oraz na pisemnych wyjaśnieniach Starosty z 22 maja 2026 r. i 1 czerwca 2026 r., znak: OR.5315.2.2026, uzupełnionych następnie pismami z 3, 8 i 17 czerwca 2026 r., znak jak wyżej.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność jednostki kontrolowanej ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Powyższa ocena wynika z następujących ustaleń dokonanych w poszczególnych obszarach (zagadnieniach) objętych kontrolą:

1. Przygotowanie systemu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz nieodpłatnej mediacji do realizacji zadania w 2026 r.

1.1. Działania organizacyjne

W okresie objętym kontrolą organizację i zasady funkcjonowania Starostwa określał Regulamin Organizacyjny Starostwa Powiatowego w Bartoszycach, stanowiący załącznik do uchwały nr 44/138/2025 Zarządu Powiatu Bartoszyckiego z dnia 27 maja 2025 r., ze zmianą

¹ Okres objęty kontrolą uwzględnia dowody i działania mające związek z przedmiotem kontroli, wykraczające poza wskazane ramy czasowe.

wprowadzoną uchwałą nr 63/204/2025 Zarządu Powiatu Bartoszyckiego z dnia 11 grudnia 2025 r.

Analiza Regulaminu Organizacyjnego Starostwa wykazała, że zadania związane z realizacją nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego zostały przypisane Wydziałowi Organizacyjnemu. Ponadto ustalono, że obowiązki w tym zakresie powierzono pracownikowi zatrudnionemu na stanowisku inspektora w ww. komórce organizacyjnej. W okresie od 1 listopada 2025 r. do 31 grudnia 2025 r. pracownik realizował przedmiotowe zadania na podstawie przyznanego dodatku zadaniowego. Następnie, od 2 stycznia 2026 r., obowiązki związane z realizacją zadań z obszaru nieodpłatnej pomocy prawnej zostały formalnie włączone do zakresu obowiązków służbowych pracownika.

Starosta nie skorzystał z uprawnienia wynikającego z art. 9 ust. 5 ustawy i nie powołał pełnomocnika do koordynowania realizacji zadań wynikających z ustawy.

[akta kontroli poz. 17-20, 57-58, 74]

1.2. Działania prawne

Ustalono, że w 2026 r. Powiat Bartoszycki (dalej: „Powiat”), stosownie do art. 8 ust. 1 ustawy, realizuje zadanie objęte kontrolą samodzielnie. Do 30 września 2025 r. do Starosty nie wpłynęły od wójtów i burmistrzów wnioski dotyczące potrzeb wspólnot samorządowych w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na 2026 r., określające preferowany sposób wykonywania tych zadań na terenie gmin.

Zgodnie z wymogiem art. 8 ust. 2 w związku z art. 20 ust. 4 ustawy, na terenie powiatu bartoszyckiego zorganizowano dwa punkty świadczenia nieodpłatnej pomocy. Na podstawie art. 11 ust. 1a ustawy prowadzenie jednego z punktów powierzono adwokatom i radcom prawnym z przeznaczeniem na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, zapewniając równomierny udział przedstawicieli obu samorządów zawodowych w realizacji zadania. Prowadzenie drugiego punktu powierzono organizacji pozarządowej, z przeznaczeniem na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

[akta kontroli poz. 16, 71]

1.2.1 Punkt nr 1 nieodpłatnej pomocy prawnej prowadzony przez adwokatów i radców prawnych

Powiat zawarł porozumienia z Okręgową Izbą Radców Prawnych w Olsztynie (dalej: „OIRP”) oraz Okręgową Radą Adwokacką w Olsztynie (dalej: „ORA”) dotyczące świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze powiatu bartoszyckiego w 2026 r. Porozumienia

zawarto z zachowaniem terminu określonego w art. 10 ust. 2 ustawy, tj. do 30 listopada roku poprzedzającego rok realizacji zadania, odpowiednio 22 i 23 października 2025 r.

W przedmiotowych porozumieniach zamieszczono obligatoryjne elementy wynikające z art. 10 ust. 1 ustawy. Analiza ich treści wykazała, że realizując ustawowy obowiązek określenia zasad korzystania z urządzeń technicznych, Powiat zdecydował się na szczegółowe wyliczenie tego sprzętu w § 3 ust. 1 porozumień, pomijając w nim słuchawki z mikrofonem, które od 1 stycznia 2026 r. stanowią element minimalnego wyposażenia punktu na mocy przepisów wykonawczych. Mając na uwadze, że art. 10 ust. 1 ustawy wymaga od stron jedynie określenia zasad korzystania z urządzeń technicznych, a nie ich szczegółowej specyfikacji, przyjęte rozwiązanie nie stanowi naruszenia prawa, w związku z czym nie formułuje się zarzutów w tym zakresie. Wskazuje się jedynie na zasadność uzupełnienia § 3 ust. 1 porozumień o brakujący element techniczny (słuchawki z mikrofonem) w drodze aneksu, w celu ujednolicenia zapisów ze stanem faktycznym.

W dalszej kolejności ustalono, że na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy Powiat zawarł cztery umowy na świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej na okres od 1 stycznia 2026 r. do 31 grudnia 2026 r., w tym dwie umowy z radcami prawnymi wskazanymi przez OIRP² oraz dwie z adwokatami wyznaczonymi przez ORA³. Umowy zawierały większość obligatoryjnych elementów, o których mowa w art. 6 ust. 2 ustawy. Wyjątek stanowiło nieuregulowanie sposobu organizowania w punkcie spotkania z mediatorem oraz pominięcie słuchawek wraz z mikrofonem w katalogu niezbędnych urządzeń technicznych, co szczegółowo opisano w dalszej części niniejszego dokumentu.

[akta kontroli poz. 40-45, 59-60]

1.2.2. Punkt 2 nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego prowadzony przez organizację pozarządową

W celu realizacji obowiązku powierzenia prowadzenia punktu organizacji pozarządowej, Zarząd Powiatu Bartoszyckiego ogłosił otwarty konkurs ofert na realizację w 2025 r. zadania publicznego polegającego na prowadzeniu punktu przeznaczonego do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego⁴.

Wyznaczony termin składania ofert był zgodny z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r., poz. 1491 ze zm., dalej: „udpp”).

² Dotyczy umów z 30 grudnia 2025 r. znak: OR.2151.4.2025 i OR.2151.5.2025.

³ Dotyczy umów z 30 grudnia 2025 r. znak: OR.2151.6.2025 i OR.2151.7.2025.

⁴ Uchwała nr 57/178/2025 Zarządu Powiatu Bartoszyckiego z dnia 15 października 2025 r.

Ogłoszenie o konkursie opublikowano w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Starostwa, co było zgodne z dyspozycją art. 13 ust. 1 i 3 udpp.

W celu opiniowania ofert złożonych w ramach otwartego konkursu Zarząd Powiatu Bartoszyckiego powołał komisję konkursową, która dokonała indywidualnej oceny trzech ofert na podstawie kryteriów określonych w art. 15 ust. 1 udpp. Przebieg prac komisji konkursowej został udokumentowany w formie kwestionariuszy oceny formalnej ofert oraz protokołu z posiedzenia tego organu.

Wynik otwartego konkursu ofert został opublikowany w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie internetowej Powiatu, a także na tablicy ogłoszeń w siedzibie Starostwa, zgodnie z postanowieniami art. 15 ust. 2j udpp. Ogłoszenie to zawierało wszystkie elementy wymagane w art. 15 ust. 2h udpp.

W ramach przeprowadzonego konkursu Powiat powierzył prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego Stowarzyszeniu Obywatelskiej Pomocy Prawnej w Olsztynie⁵. Oferta ww. podmiotu uwzględniała wszystkie wymagane elementy, o których mowa w art. 14 ust. 1 udpp i została sporządzona według wzoru oferty określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań (Dz. U. z 2018 r. poz. 2057). Wyłoniona organizacja spełniała wymóg określony w art. 11 ust. 6 ustawy.

Powiat - stosownie do art. 15 ust. 4 udpp - zawarł z wyłonionym podmiotem umowę⁶ przygotowaną na podstawie ramowego wzoru określonego w przywołanym powyżej rozporządzeniu. Dokument ten zawierał większość obligatoryjnych elementów określonych w art. 6 ust. 2 w związku z art. 11 ust. 7 ustawy. Wyjątek stanowiło nieuregulowanie zasad zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającego udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz pominięcie słuchawek wraz z mikrofonem w katalogu niezbędnych urządzeń technicznych, co szczegółowo opisano w dalszej części niniejszego dokumentu.

W ramach umowy powierzono jednocześnie zadania z zakresu edukacji prawnej, zgodnie z art. 11 ust. 7 ustawy.

[akta kontroli poz. 25-33, 61-65]

1.3. Stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia

W wyniku kontroli stwierdzono następujące **nieprawidłowości**:

⁵ Uchwała nr 62/197/2025 Zarządu Powiatu Bartoszyckiego z dnia 26 listopada 2025 r.

⁶ Dotyczy umowy z 30 grudnia 2025 r. nr 3/2025 (znak: OR.2151.3.2025).

- Niezamieszczenie w umowach zawartych przez Powiat z adwokatami oraz radcami prawnymi wymaganego elementu określonego w art. 6 ust. 2 pkt 6a ustawy, tj. sposobu organizowania w punkcie spotkania z mediatorem, o którym mowa w art. 8 ust. 12 pkt 1 ustawy.
- Niezamieszczenie w umowie zawartej przez Powiat z organizacją pozarządową wymaganego elementu określonego w art. 6 ust. 2 pkt 5 w związku z art. 11 ust. 7 ustawy, tj. zasad zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającego udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej.
- Niedostosowanie treści umów zawartych przez Powiat ze wszystkimi wykonawcami do wymogów określonych w art. 6 ust. 2 pkt 4 ustawy w związku z § 5 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (Dz. U. z 2025 r. poz. 317), poprzez niewskazanie w umowach słuchawek wraz z mikrofonem jako niezbędnych urządzeń technicznych stanowiących, od dnia 1 stycznia 2026 r., element minimalnego wyposażenia technicznego punktu nieodpłatnej pomocy prawnej.

[akta kontroli poz. 33, 42-45]

Starosta w złożonych wyjaśnieniach wskazał, że brak zapisów dotyczących organizowania spotkań z mediatorem wynikał z faktu, iż w dotychczasowej, wieloletniej praktyce Powiatu nie odnotowano takiej potrzeby. W odniesieniu do pominięcia w umowie z organizacją pozarządową postanowień w zakresie zasad zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych podano, że miało ono charakter wyłącznie techniczny i wiązało się z wykorzystaniem dotychczas stosowanego wzoru umowy. Jednocześnie organ podkreślił, że pomimo braku stosownych zapisów w umowie, osoby udzielające nieodpłatnej pomocy prawnej miały zapewniony bieżący dostęp do aktów prawnych oraz narzędzi niezbędnych do prawidłowej realizacji zadania. Odnosząc się natomiast do kwestii wyposażenia technicznego, Starosta wyjaśnił, że nieujęcie w treści umów słuchawek wraz z mikrofonem stanowiło rezultat jednostkowego przeoczenia. Jednocześnie organ podkreślił, że od dnia wejścia w życie odnośnych przepisów wykonawczych punkt nieodpłatnej pomocy prawnej został w pełni wyposażony w przedmiotowy sprzęt, do którego osoby świadczące pomoc mają nieprzerwany i stały dostęp, co pozwoliło na prawidłową realizację zadania.

[akta kontroli poz. 72, 73]

Odnosząc się do złożonych wyjaśnień, należy wskazać, że obowiązek uwzględnienia w umowach wszystkich elementów wymaganych przepisami prawa ma charakter obligatoryjny. Faktyczne zapewnienie dostępu do aktów prawnych, brak realnego zapotrzebowania na mediację czy wyposażenie punktu w słuchawki wraz z mikrofonem nie zwalniają kontrolowanej jednostki z obowiązku formalnego zabezpieczenia tych kwestii w umowach. Umowy powinny w sposób kompletny i zgodny z obowiązującymi przepisami

regulować warunki realizacji zadania publicznego, w tym określać sposób postępowania w przypadku zaistnienia potrzeby przeprowadzenia mediacji, zasady zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych oraz precyzować wymagane wyposażenie techniczne punktów. Skutkiem stwierdzonych nieprawidłowości było naruszenie dyspozycji art. 6 ust. 2 pkt 4, 5 i 6a ustawy.

W związku z powyższym brak uregulowania zasad organizowania spotkań z mediatorem uznano za istotną nieprawidłowość merytoryczną. Pominięcie to generuje ryzyko braku gotowości do realizacji zadania i może skutkować ograniczeniem praw beneficjentów do dostępu do nieodpłatnej mediacji. Z kolei w przypadku pominięcia zapisów o bazie aktów prawnych oraz słuchawkach wraz z mikrofonem – w świetle wyników oględzin punktu, które potwierdziły faktyczne zabezpieczenie tych narzędzi – stwierdzoną w tym zakresie nieprawidłowość uznano za mającą charakter wyłącznie formalny i niemającą wpływu na rzeczywiste warunki świadczenia pomocy. Osobami odpowiedzialnymi za powstanie powyższych nieprawidłowości są inspektor w Wydziale Organizacyjnym oraz osoba sprawująca bezpośredni nadzór nad wykonywaniem jej obowiązków.

W wyniku kontroli stwierdzono również następujące **uchybie**nie:

- Niewywiązanie się przez Starostę z obowiązku wynikającego z art. 10 ust. 3 ustawy, zgodnie z którym o każdym zawartym porozumieniu albo wskazaniu adwokatów lub radców prawnych, wyznaczonych do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w trybie, o którym mowa w ust. 2, powiat niezwłocznie zawiadamia właściwego wojewodę.

Informacja o zawartych porozumieniach została przekazana Wojewodzie Warmińsko-Mazurskiemu dopiero w trakcie prowadzonej niniejszej kontroli. Zgodnie z udzielonymi wyjaśnieniami stwierdzone uchybienie było wynikiem przeoczenia. Skutkiem powyższego zaniechania było niedotrzymanie ustawowego terminu przekazu dokumentacji, co jednak nie wpłynęło negatywnie na bieżące funkcjonowanie oraz finansowanie punktów pomocy prawnej. Osobami odpowiedzialnymi za niedopełnienie przedmiotowego obowiązku są inspektor w Wydziale Organizacyjnym oraz osoba sprawująca bezpośredni nadzór nad wykonywaniem jej obowiązków.

[akta kontroli poz. 77]

2. Monitoring i kontrola prawidłowości wykonywania umów zawartych z radcami prawnymi, adwokatami oraz organizacją pozarządową

2.1. Zgodnie z art. 11 ust. 8 ustawy, starosta kontroluje wykonywanie umowy przez organizację pozarządową na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Stosownie do art. 17 tej ustawy organ administracji publicznej zlecający realizację zadania publicznego może dokonywać kontroli i oceny realizacji zadania, w szczególności: 1) stopnia realizacji zadania; 2) efektywności,

rzetelności i jakości realizacji zadania; 3) prawidłowości wykorzystania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania realizację zadania; 4) prowadzenia dokumentacji związanej z realizowanym zadaniem. Dodatkowo, na podstawie art. 11 ust. 8a ustawy, w ramach kontroli, starosta dokonuje również sprawdzenia, czy organizacja pozarządowa udziela nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczy nieodpłatne poradnictwo obywatelskie zgodnie z warunkami określonymi w art. 11d ust. 2 pkt 3 lub 4, ust. 3 pkt 3 lub 4 lub ust. 4 pkt 3 lub 4 ustawy.

Analiza treści umowy zawartej przez Powiat ze Stowarzyszeniem Obywatelskiej Pomocy Prawnej w Olsztynie wykazała, że zawiera ona postanowienia zapewniające możliwość kontroli prawidłowości wykonywania powierzonych zadań oraz określające zasady odpowiedzialności zleceńobiorcy za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zadań, a także za niezrealizowanie wniosków i zaleceń wydanych w następstwie przeprowadzonej kontroli.

Jednocześnie ustalono, że Starosta nie przeprowadzał kontroli realizacji umów zawartych z organizacjami pozarządowymi na zasadach określonych w udpp, co zakwalifikowano jako **nieprawidłowość**.

Na powyższą okoliczność złożono następujące wyjaśnienia, cyt.: „*W poprzednich latach nie przeprowadzano kontroli w zakresie realizacji umów zawartych z organizacjami pozarządowymi. Realizacja zadań wynikających z umowy, jak również dotychczasowa wysoko oceniana współpraca z organizacją pozarządową prowadzącą punkty nieodpłatnej pomocy prawnej nie wskazała na konieczność dokonywania szerokiej kompleksowej kontroli. Wysoka jakość świadczonych porad znajdowała potwierdzenie w opiniach jakie były przekazywane podczas rozmów osobistych z osobami, które korzystały z pomocy. Wszelkie sprawy związane z organizacją i prowadzeniem punktów – w ramach bieżącej kontroli- były uwzględniane i spotykały się z akceptacją i zrozumieniem przedstawicieli Organizacji. W bieżącym roku planuje się przeprowadzenie kontroli realizacji umowy*”.

[akta kontroli poz. 16, 71-73]

Kontrolujący nie podzielają argumentacji przedstawionej w złożonych wyjaśnieniach. Należy podkreślić, że pozytywna ocena dotychczasowej współpracy z organizacją pozarządową, brak sygnałów wskazujących na występowanie nieprawidłowości oraz bieżące monitorowanie funkcjonowania punktów nie zwalniają organu z obowiązku przeprowadzania kontroli realizacji umów na zasadach określonych w udpp. Kontrola realizacji zleconego zadania publicznego stanowi odrębny instrument nadzoru, służący weryfikacji prawidłowości wykonania zadania, sposobu wydatkowania środków publicznych oraz przestrzegania warunków określonych w umowie.

W szczególności należy wskazać, że – jak wynika ze złożonych wyjaśnień – w poprzednich latach kontrole realizacji umów zawartych z organizacjami pozarządowymi nie były

prowadzone. Jednocześnie zarzut nieprzeprowadzania kontroli realizacji zleconych zadań publicznych był już podnoszony wobec jednostki zarówno przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego w 2019 r.⁷, jak i przez Najwyższą Izbę Kontroli w 2023 r.⁸ Pomimo wcześniejszych ustaleń i wydanych zaleceń nie podjęto działań skutkujących wdrożeniem systematycznej kontroli realizacji zawieranych umów, co skutkowało niezapewnieniem pełnej realizacji obowiązków nadzorczych Starosty wobec organizacji pozarządowej wykonującej zlecone zadanie publiczne. Osobą odpowiedzialną za niedopełnienie przedmiotowego obowiązku jest Starosta.

2.2. W zakresie monitorowania punktualności dyżurów oraz sposobu świadczenia usług przez wykonawców wyjaśniono, że nadzór nad funkcjonowaniem punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego prowadzony jest na bieżąco przez pracowników Starostwa, w szczególności przez pracownika odpowiedzialnego za realizację zadania. Monitoring obejmuje realizację dyżurów, punktualność osób świadczących usługi oraz faktyczne wykonywanie zadań zgodnie z obowiązującymi przepisami i zawartymi umowami. Wyjaśniono również, że prowadzone są niezapowiedziane kontrole obecności osób udzielających pomocy, a dostęp do pomieszczeń, w których świadczone są usługi, podlega bieżącej kontroli. Według wyjaśnień jednostki w okresie objętym kontrolą nie odnotowano opóźnień ani zakłóceń w funkcjonowaniu punktów.

[akta kontroli poz. 16, 71-73]

W toku kontroli nie przedłożono jednak żadnych dokumentów potwierdzających wykonywanie opisanych działań, w szczególności notatek służbowych, protokołów kontroli lub innych dowodów świadczących o przeprowadzaniu niezapowiedzianych kontroli obecności osób świadczących usługi oraz monitorowaniu realizacji dyżurów. Brak udokumentowania prowadzonych działań nadzorczych oceniono jako **uchybie**, gdyż uniemożliwiał zweryfikowanie zakresu i częstotliwości sprawowanego nadzoru oraz potwierdzenie faktycznej realizacji czynności wskazanych w złożonych wyjaśnieniach.

⁷ Wystąpienie pokontrolne Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z 27 czerwca 2019 r. znak: FK-IV.431.15.2019, zostało wydane w wyniku kontroli problemowej przeprowadzonej w zakresie realizacji przez powiat (w porozumieniu z gminami albo samodzielnie) zadań zleconych z zakresu administracji rządowej polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2019 r., poz. 294) oraz zgodnie z wytycznymi Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości zawartymi w pismach z dnia 27.02.2019 r. i 8 kwietnia 2019 r., znak: DSF-XI.692.30.2019. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2018 r. do 6 maja 2019 r.

⁸ Wystąpienie pokontrolne Najwyższej Izby Kontroli Delegatura w Olsztynie znak: LOL.410.18.2.2023, zostało wydane w wyniku kontroli przeprowadzonej w zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2020 r. do 9 listopada 2023 r.

Przyczyną stwierdzonego uchybienia był brak przyjętych zasad dokumentowania czynności podejmowanych w ramach bieżącego nadzoru nad realizacją zadania. Osobami odpowiedzialnymi za ww. uchybienie są inspektor w Wydziale Organizacyjnym oraz osoba sprawująca bezpośredni nadzór nad wykonywaniem jej obowiązków.

Ponadto analiza logowań wykonawców w systemie NPP-NPO⁹ za okres od 1 stycznia 2026 r. do 14 maja 2026 r. wykazała brak ciągłości logowań wykonawców w czasie pełnienia dyżurów, a łączny czas ich zalogowania do systemu nie odpowiadał pełnemu, czterogodzinnemu wymiarowi dyżuru.

Zgodnie ze złożonymi wyjaśnieniami, zaobserwowane rozbieżności pomiędzy czasem trwania dyżuru a czasem aktywnej sesji w systemie wynikały przede wszystkim ze sposobu funkcjonowania systemu teleinformatycznego, w tym automatycznego wylogowywania użytkowników po okresie bezczynności, a także występujących incydentalnie problemów technicznych. Jednostka wskazała ponadto, że wykonawcy korzystają z systemu w zakresie niezbędnym do obsługi osób, którym udzielana jest pomoc, a czasowe wylogowanie z systemu nie oznacza przerwania dyżuru ani nieobecności osoby świadczącej pomoc w punkcie. Według wyjaśnień jednostki dyżury były realizowane zgodnie z harmonogramem, a osoby świadczące pomoc pozostawały w gotowości do jej udzielania przez cały czas trwania dyżuru.

[akta kontroli poz. 72-73]

Kontrolujący przyjęli powyższe wyjaśnienia. Jednocześnie zwracają uwagę, że stwierdzone rozbieżności w zakresie logowań do systemu NPP-NPO, jak również ustalenia dotyczące sporządzania części A kart pomocy i przyjmowania oświadczeń od osób uprawnionych, opisane szczegółowo w pkt 5.1. niniejszego dokumentu, wskazują na zasadność dokumentowania czynności podejmowanych w ramach bieżącego nadzoru nad realizacją zadania. Brak dokumentacji potwierdzającej wykonywanie tych czynności ograniczał możliwość potwierdzenia sprawowania nadzoru na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w toku kontroli.

3. Upowszechnianie usług wśród mieszkańców powiatu

3.1. W toku kontroli ustalono, że Starosta podejmował działania mające na celu realizację obowiązku określonego w art. 9 ust. 4 ustawy, polegającego na upowszechnianiu wiedzy o systemie nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego wśród mieszkańców powiatu. Informacje dotyczące funkcjonowania systemu:

⁹ System teleinformatyczny do obsługi nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego - obecna wersja oznaczona NPP-NPO v 1.6.0 dostępna pod adresem <https://adm-np.ms.gov.pl>.

- publikowano na stronie internetowej¹⁰ oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Powiatu¹¹, a także za pośrednictwem profilu Powiatu w mediach społecznościowych.
- udostępniono w siedzibie Starostwa materiały informacyjne dotyczące działalności punktów nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w formie ulotek oraz plakatów.

[akta kontroli poz. 16, 37-38, 69, 71]

Ustalono również, że Starosta wyznaczył numer telefonu służący do rejestracji wizyt dla osób chcących skorzystać z nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Obsługę numeru telefonu zapewnia pracownik Wydziału Organizacyjnego, a w przypadku jego nieobecności – wyznaczona osoba zastępująca. Zapisy na porady prowadzone są od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.00 do 15.00. Z wyjaśnień złożonych w toku kontroli wynika, że w 2026 r. nie występowały problemy organizacyjne ani techniczne związane z funkcjonowaniem numeru przeznaczonego do rejestracji. W przypadku nieodebrania połączenia podejmowany jest kontakt zwrotny z osobą zgłaszającą potrzebę uzyskania porady. Jednocześnie ustalono, że możliwe jest również samodzielne dokonanie rejestracji za pośrednictwem systemu teleinformatycznego prowadzonego przez Ministra Sprawiedliwości pod adresem <https://np.ms.gov.pl/zapisy>, a informacja o tej możliwości została udostępniona w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej Powiatu oraz na tablicy informacyjnej przy punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej.

[akta kontroli poz. 16, 71]

Ponadto ustalono, że zrealizowany został obowiązek sporządzenia listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa dostępnego dla mieszkańców powiatu, zawierającej wymagane dane jednostek nieodpłatnego poradnictwa, uporządkowane według tematyki poradnictwa, zgodnie z wymogiem art. 8a ust. 1-3 ustawy. Stosownie do art. 8a ust. 4 pkt 1 i 3 ustawy przedmiotową listę udostępniono w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej Powiatu oraz na tablicach ogłoszeń w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej. Na dzień zakończenia czynności kontrolnych przedmiotowa lista nie została opublikowana w lokalnych środkach masowego przekazu. Zgodnie z art. 8a ust. 4 pkt 2 ustawy, obowiązek ten należy zrealizować co najmniej raz w roku, co oznacza, że kontrolowana jednostka ma czas na jego dopełnienie do 31 grudnia br.

[akta kontroli poz. 34, 72-73]

¹⁰ <https://powiatbartoszyce.pl/punkty-nieodplatnej-pomocy-prawnej/>

¹¹ <https://bipsbartoszyce.warmia.mazury.pl/5129/nieodplatna-pomoc-prawna.html>

3.2. Stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia

W wyniku kontroli stwierdzono następujące **nieprawidłowości**:

- Udostępnianie na stronach internetowych Powiatu informacji dotyczących systemu nieodpłatnej pomocy prawnej w niepełnym zakresie wymaganym przez § 5 ust. 3b rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (Dz. U. z 2025 r. poz. 317, dalej: „rozporządzenie w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej”). Kontrola wykazała brak wymaganych informacji określonych w pkt 1, 4 i 5 ww. przepisu, które dotyczą:
 - tego, czy na terenie powiatu jest udzielana nieodpłatna mediacja, a jeżeli tak to, w których punktach pomocy udzielają osoby posiadające uprawnienia do prowadzenia mediacji wraz ze wskazaniem dyżurów tych osób;
 - sposobu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego osobom, o których mowa w art. 8 ust. 8 ustawy, w szczególności określenia przypadków, w których istnieje możliwość udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego poza punktem – ze wskazaniem sposobu dokonywania zgłoszeń na dyżury w takich przypadkach;
 - godzin, w trakcie których są przyjmowane zgłoszenia wizyt pod wskazanym numerem telefonu.
- Opublikowanie z istotnym opóźnieniem informacji dotyczących możliwości uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz nieodpłatnej mediacji za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość. Mając na uwadze, że świadczenie usług w tej formie zostało przewidziane w systemie nieodpłatnej pomocy prawnej od dnia 1 stycznia 2026 r., informacje w tym zakresie powinny być dostępne dla mieszkańców od początku okresu realizacji zadania. Tymczasem aktualizacji danych w Biuletynie Informacji Publicznej dokonano dopiero w dniach 6–8 maja 2026 r., na stronie internetowej Powiatu w dniu 15 maja 2026 r., natomiast na jego profilu w mediach społecznościowych dopiero w dniu 20 maja 2026 r.

[akta kontroli poz. 69-70, 37-38]

Na powyższą okoliczność Starosta udzielił wyjaśnień, w których wskazał, cyt.: „(...) *informacje dotyczące godzin przyjmowania zgłoszeń oraz możliwość skorzystania z nieodpłatnej mediacji były udostępnione. Jednocześnie niektóre elementy informacji nie zostały ujęte w pełnym zakresie, co wynikało z przeoczenia przy dostosowywaniu treści do zmian przepisów obowiązujących od dnia 1 stycznia 2026 r. Opóźnienie w aktualizacji informacji wynikało z konieczności dostosowania treści do nowych przepisów*

obowiązujących od 1 stycznia 2026 r. W trakcie bieżącej pracy nie wszystkie zmiany zostały wprowadzone od razu.

Po zauważeniu braków informacje zostały uzupełnione, dlatego aktualizacja została przeprowadzona w maju 2026 r.”

[akta kontroli poz. 72-73]

Przedstawione wyjaśnienia nie zostały uwzględnione przez zespół kontrolny. Analiza stanu faktycznego wykazała bowiem, że modyfikacja danych przeprowadzona przez kontrolowaną jednostkę w maju 2026 r. wciąż była niekompletna i nie wyczerpywała wymogów określonych w § 5 ust. 3b pkt 1, 4 i 5 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej. Powiat udostępnił wymagane informacje w pełnym zakresie merytorycznym dopiero pod wpływem prowadzonych czynności kontrolnych w dniu 3 czerwca 2026 r. Skutkiem powyższych nieprawidłowości było utrzymywanie przez ponad pięć miesięcy stanu, w którym mieszkańcy powiatu bartoszyckiego byli pozbawieni powszechnego, łatwego dostępu do kompletnych i rzetelnych informacji o pełnym katalogu usług oraz zasadach funkcjonowania systemu nieodpłatnej pomocy prawnej na oficjalnych stronach urzędu. Negatywne skutki stwierdzonej nieprawidłowości zostały usunięte z dniem

3 czerwca 2026 r. Osobami odpowiedzialnymi za ww. nieprawidłowości są inspektor w Wydziale Organizacyjnym oraz osoba sprawująca bezpośredni nadzór nad wykonywaniem jej obowiązków.

W wyniku kontroli stwierdzono również następujące **uchybie**nie:

- Niezapewnienie pełnej dostępności listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa w kanałach informacyjnych przewidzianych w art. 8a ust. 4 pkt 1 ustawy.

Weryfikacja wykazała, że na dzień 19 maja 2026 r. aktualna lista jednostek nieodpłatnego poradnictwa nie została udostępniona na stronach internetowych urzędów gmin z obszaru powiatu bartoszyckiego. Ponadto na stronie internetowej Starostwa aktualna lista została opublikowana z opóźnieniem, dopiero 15 maja 2026 r., a następnie skorygowana 22 maja 2026 r.

[akta kontroli poz. 37-39]

Z wyjaśnień Starosty wynika, że brak przekazania do gmin aktualnych wykazów punktów nieodpłatnej pomocy prawnej stanowił niedopatrzenie pracownika odpowiedzialnego za realizację tego zadania, natomiast w odniesieniu do opóźnienia w publikacji listy na stronie internetowej Powiatu wskazano, że dokument był zamieszczany na stronie w latach wcześniejszych, jednak w późniejszym okresie zaprzestano jego bieżącej aktualizacji. Jednocześnie wyjaśniono, że po stwierdzeniu uchybienia aktualne wykazy zostały niezwłocznie przekazane właściwym gminom z prośbą o ich opublikowanie, a także

zadeklarowano podjęcie działań organizacyjnych mających na celu wyeliminowanie podobnych przypadków w przyszłości.

[akta kontroli poz. 16, 71-73]

W konsekwencji mieszkańcy powiatu nie mieli zapewnionego pełnego i terminowego dostępu do aktualnego wykazu jednostek nieodpłatnego poradnictwa. Z uwagi na podjęte działania zmierzające do usunięcia stwierdzonego uchybienia oraz ostateczne uzupełnienie danych na stronie internetowej Powiatu, działanie to zakwalifikowano jako uchybienie o charakterze proceduralnym, za które odpowiedzialność ponoszą inspektor w Wydziale Organizacyjnym oraz osoba bezpośrednio ją nadzorująca.

4. Dostępność dyżurów oraz wyposażenie lokalu i poczekalni punktu

4.1. Dostępność dyżurów

Ustalono, że na terenie powiatu bartoszyckiego funkcjonują dwa punkty nieodpłatnej pomocy prawnej zlokalizowane w tym samym pomieszczeniu, tj. w budynku Starostwa Powiatowego w Bartoszycach przy ul. Grota-Roweckiego 1, pokój nr 8:

- **Punkt 1** – punkt nieodpłatnej pomocy prawnej (NPP) obsługiwany przez adwokatów i radców prawnych wyznaczonych odpowiednio przez ORA i OIRP, w którym dyżury są pełnione od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 12.00;
- **Punkt 2** – punkt nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (NPP-NPO) obsługiwany przez Stowarzyszenie Obywatelskiej Pomocy Prawnej w Olsztynie. Zgodnie z umową nr 3/2025 z dnia 30 grudnia 2025 r. (znak: OR.2115.3.2025) nieodpłatna pomoc prawna udzielana jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 12.00 do 16.00. Ponadto Stowarzyszenie Obywatelskiej Pomocy Prawnej zobowiązane jest do zapewnienia w roku co najmniej 12 dyżurów nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w roku, realizowanych przez osoby spełniające wymagania określone w art. 11 ust. 3a ustawy.

W okresie od 2 stycznia do 19 maja 2026 r. w wyżej wymienionych lokalizacjach udzielono następującą liczbę porad:

Lokalizacja punktu	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj (stan na 19.05.2026 r.)	Razem
Punkt 1 NPP	24	25	39	30	19	137
Punkt 2 NPP-NPO	16	14	14	15	12	71

Wszystkie wykazane w powyższej tabeli porady zostały udzielone w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej. Spośród 208 porad udzielonych w okresie od 2 stycznia do 19 maja 2026 r. 13 porad zostało udzielonych w formie telefonicznej, natomiast 195 porad zostało

udzielonych stacjonarnie w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej. Nie odnotowano przypadków świadczenia pomocy poza punktami osobom, o których mowa w art. 8 ust. 8 ustawy.

Z wyjaśnień złożonych w toku kontroli wynika, że do dnia jej rozpoczęcia, tj. do 19 maja 2026 r. nie przeprowadzono żadnego dyżuru nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Jako przyczynę takiego stanu rzeczy wskazano brak zainteresowania mieszkańców tą formą pomocy. Jednocześnie podano, że realizację wymaganych umową terminów poradnictwa obywatelskiego zaplanowano na kolejne czwartki w okresie od 11 czerwca do 13 sierpnia 2026 r.

Powyższe ustalenia dotyczące sposobu realizacji nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego nie znajdowały jednoznacznego odzwierciedlenia w sposobie prezentacji harmonogramu dyżurów udostępnionego w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie internetowej Powiatu. W harmonogramie tym przy dniach czwartkowych wskazano oznaczenie „adwokat/doradca obywatelski”, co mogło sugerować możliwość korzystania z nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w każdy czwartek. Tymczasem w okresie od 2 stycznia 2026 r. do 19 maja 2026 r. tylko część dyżurów przypadających w czwartki była prowadzona przez adwokata posiadającego również uprawnienia doradcy obywatelskiego – odnotowano łącznie 7 takich przypadków. Brak jednoznacznego wyodrębnienia terminów dyżurów dedykowanych na świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oceniono jako **nieprawidłowość**, która uniemożliwiała mieszkańcom jednoznaczne ustalenie dostępności tej formy pomocy oraz utrudniała weryfikację realizacji obowiązku zapewnienia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w wymiarze wynikającym z zawartej umowy. Osobą odpowiedzialną za ww. nieprawidłowość jest inspektor w Wydziale Organizacyjnym oraz osoba bezpośrednio ją nadzorująca.

[akta kontroli poz. 37-38, 72-73]

W celu zapewnienia dostępu do usług dla mieszkańców miasta Bartoszyce oraz wszystkich gmin z terenu powiatu bartoszyckiego, punkty zostały zlokalizowane w centralnie położonej miejscowości, dysponującej dobrze rozwiniętą siecią komunikacyjną, w lokalu stanowiącym własność Powiatu, co jest zgodne z art. 8 ust. 10 ustawy.

Ustalono, że w okresie od 2 stycznia do 19 maja 2026 r. usługi w obu punktach były co do zasady świadczone przez pięć dni w tygodniu, przez co najmniej cztery godziny dziennie. Nie stwierdzono przypadków wymagających wydłużenia czasu trwania dyżurów ponad wymiar określony w harmonogramie. Odstępstwo od powyższej organizacji pracy stanowił dyżur realizowany 3 kwietnia 2026 r. w punkcie NPP-NPO, którego czas został skrócony do jednej godziny, tj. od godziny 12.00 do godziny 13.00.

Zgodnie z udzielonymi wyjaśnieniami, skrócenie czasu trwania dyżuru wynikało z faktu, że w tym dniu Starostwo – na podstawie zarządzenia Starosty Bartoszyckiego nr 12/2026

z dnia 20 marca 2026 r. – miało dzień wolny od pracy. W przedłożonej odpowiedzi wskazano, że decyzję o skróceniu czasu pracy podjął Starosta, który poinformował o tym prezesa Stowarzyszenia Obywatelskiej Pomocy Prawnej. Ponadto w treści wyjaśnień podano, że obsługa interesantów była prowadzona wyłącznie przez Powiatowy Urząd Pracy w Bartoszycach do godziny 13.00, po czym budynek został zamknięty przez osobę uprawnioną, co uniemożliwiało dalsze świadczenie usług w punkcie. Jednostka podkreśliła również, że sytuacja ta miała charakter wyłącznie incydentalny i nie występowała w pozostałych dniach. Jak wynika ze stanowiska jednostki kontrolowanej, w związku z zaistniałą sytuacją ustalono odpracowanie niewykorzystanych godzin dyżuru do dnia 31 grudnia 2026 r. Mając na uwadze incydentalny charakter zdarzenia oraz deklarację odpracowania niewykorzystanych godzin do końca 2026 r., nie formułowano zastrzeżeń w powyższym zakresie.

[akta kontroli poz. 72-73]

4.2. Wyposażenie lokalu i poczekalni punktu

W toku kontroli, w obecności pracownika Starostwa, przeprowadzono oględziny pomieszczenia zlokalizowanego w budynku Starostwa Powiatowego w Bartoszycach przy ul. Grota-Roweckiego 1, pokój nr 8, w którym zorganizowano dwa punkty: punkt NPP oraz punkt NPP-NPO.

W wyniku oględzin stwierdzono, że zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej pomieszczenie wykorzystywane na potrzeby obu punktów umożliwiało zachowanie dyskrecji przy uzyskiwaniu nieodpłatnej pomocy prawnej osobom uprawnionym. Pomieszczenie zostało wyposażone w stół i miejsca siedzące.

Lokal został oznaczony w sposób umożliwiający łatwe odnalezienie punktów wewnątrz budynku. Stosownie do § 5 ust. 3 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej, oznakowanie lokalu zawierało następujące informacje: dni i godziny dyżurów oraz dane kontaktowe potrzebne do zgłoszenia wizyty. Lokal został również odpowiednio oznakowany na zewnątrz budynku.

Ponadto ustalono, iż lokal spełniał pozostałe wymagania wynikające z § 5 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej, tj. posiadał dostęp do instalacji energetycznej, telekomunikacyjnej, a także do Internetu. Ustalono również, że zgodnie z § 3 ust. 2 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej dostęp do lokalu uwzględniał potrzeby osób z niepełnosprawnościami. Na potrzeby funkcjonowania obu punktów zapewniono wyposażenie obejmujące słuchawki wraz z mikrofonem, komputer z wymaganym oprogramowaniem umożliwiającym edycję tekstu, przesyłanie i odbieranie danych oraz porozumiewanie się na odległość środkami komunikacji elektronicznej, a także urządzenie wielofunkcyjne (drukarka, skaner i ksero). Zapewniono także dostęp do internetowego systemu informacji prawnej.

Stwierdzono również, iż wyposażenie lokalu zapewniało bezpieczne przechowywanie dokumentów zawierających dane osobowe, uniemożliwiające dostęp do nich osobom nieupoważnionym (szafa oraz dwa kontenery zamykane na klucz, przy czym każdemu z punktów funkcjonujących we wspólnym pomieszczeniu przydzielono odrębny kontener).

W toku oględzin ustalono również, że w poczekalni punktów udostępniono: informacje o zasadach i zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz nieodpłatnej mediacji, jak również o osobach uprawnionych do ich otrzymania i sposobach dokonywania zgłoszeń, listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, o której mowa w art. 8a ust. 1 ustawy, kartę nieodpłatnej pomocy prawnej, kartę nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, kartę nieodpłatnej mediacji, kartę poradnictwa dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, informację o możliwości skorzystania z polubownych metod rozwiązywania sporów oraz urnę na część B kart pomocy. Powyższe spełniało wymagania określone w § 5 ust. 4 pkt 1–3, 5 i 7 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej.

[akta kontroli poz. 15]

4.3. Stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia

W powyższym obszarze stwierdzono następujące **uchybienia**:

- Nieprecyzyjne oznakowanie lokalu, w którym funkcjonują dwa punkty: punkt NPP oraz punkt NPP-NPO, poprzez brak wskazania, że w punkcie NPP-NPO świadczone jest również nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, do czego zobowiązuje § 5 ust. 3 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej.

[akta kontroli poz. 15]

W toku oględzin ustalono, że na tabliczce informacyjnej umieszczonej na zewnątrz lokalu wskazano, iż nieodpłatna pomoc prawna świadczona jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 12.00 przez radcę prawnego/adwokata oraz od poniedziałku do piątku w godzinach od 12.00 do 16.00 przez Stowarzyszenie Obywatelskiej Pomocy Prawnej. Jednocześnie w oznakowaniu lokalu nie zamieszczono informacji, że w punkcie świadczone jest również nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.

W konsekwencji oznakowanie lokalu nie odzwierciedlało w pełni zakresu usług realizowanych w punkcie NPP-NPO i mogło utrudniać mieszkańcom uzyskanie pełnej informacji o dostępnych formach pomocy przewidzianych ustawą.

W złożonych wyjaśnieniach wskazano, że brak informacji o świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na oznakowaniu punktu był wynikiem przeoczenia technicznego. Jednocześnie poinformowano, że oznaczenie zostało uzupełnione.

[akta kontroli poz. 72-73]

- Nieudostępnienie w poczekalni punktów informacji dotyczącej możliwości przekazywania przez osoby uprawnione opinii o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczonego nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, pomimo obowiązku wynikającego z § 5 ust. 4 pkt 6 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej.

[akta kontroli poz. 15]

W udzielonych wyjaśnieniach wskazano, że karty służące do przekazywania opinii przez osoby uprawnione są dostępne w pomieszczeniu, w którym świadczone są usługi nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Jednocześnie podano, że osoby korzystające z porad są każdorazowo informowane o możliwości wypełnienia ankiety oraz wyrażenia opinii na temat świadczonych usług.

[akta kontroli poz. 72-73]

Zespół kontrolny nie uwzględnił powyższego stanowiska, ponieważ zgodnie z § 5 ust. 4 pkt 6 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej informacja dotycząca możliwości przekazywania opinii powinna być udostępniona w poczekalni punktu.

Osobami odpowiedzialnymi za ww. uchybienia są inspektor w Wydziale Organizacyjnym oraz osoba sprawująca bezpośredni nadzór nad wykonywaniem jej obowiązków.

5. Dokumentacja i sprawozdawczość

5.1. Zgodnie z § 8 ust. 1 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej, każdy przypadek udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego dokumentuje się przez wypełnienie karty pomocy, której wzór jest określony w załączniku Nr 2 do rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej. Karta pomocy składa się z części A wypełnionej obowiązkowo przez udzielającego pomocy oraz części B obejmującej opinię osoby, której udzielono porady – jej wypełnienie nie jest obowiązkowe.

Badaniu kontrolnemu poddano 51 kart pomocy – część A za I i II kwartał 2026 r. (do 19 maja), co stanowi 24,51% wszystkich kart znajdujących się w systemie teleinformatycznym NPP-NPO i oznaczonych jako „gotowe” w ww. okresach sprawozdawczych.

Stwierdzono, że chociaż wszystkie skontrolowane karty zawierały obligatoryjne informacje wymagane art. 7 ust. 1 ustawy, to w części z nich opisy zgłoszonych spraw oraz udzielonej pomocy nie cechowały się dostateczną szczegółowością. Przedmiot sprawy określano bowiem poprzez wskazanie szerokiej dziedziny prawa lub ogólnego zagadnienia, bez

bliższego sprecyzowania istoty problemu prawnego będącego przedmiotem porady¹². Zakres udzielonej pomocy również opisywano najczęściej przy użyciu krótkich, jednozdaniowych sformułowań o charakterze ogólnym. W konsekwencji wpisy te nie zawsze pozwalały na pełne odtworzenie charakteru zgłoszonej sprawy oraz zakresu czynności wykonanych w ramach udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej.

Kontrolującym nie przedłożono żadnego dowodu potwierdzającego sprawowanie przez pracownika Starostwa nadzoru nad prawidłowością wypełniania kart pomocy – część A, w pkt 7 i 8, tj. w zakresie opisu sprawy oraz opisu udzielonej porady, co zostało ocenione powyżej w pkt 2.2 niniejszego dokumentu.

Należy zauważyć, że informacje zamieszczane w kartach pomocy stanowią istotne źródło danych służących ocenie funkcjonowania systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, a także rozliczaniu realizacji zadania publicznego. Z tego względu pożądane jest, aby wpisy dokonywane w kartach pomocy były sporządzane w sposób rzetelny, jasny i umożliwiający odtworzenie charakteru sprawy oraz zakresu udzielonej pomocy.

W 2026 r. (do 19 maja) osoby uprawnione nie wypełniły ani jednej części B kart pomocy.

Do 10 dnia każdego miesiąca kalendarzowego osoby udzielające nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczące nieodpłatne poradnictwo obywatelskie:

- przekazały Staroście oświadczenia, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy, złożone w formie pisemnej w sposób uniemożliwiający ich powiązanie z odpowiednimi kartami pomocy, zgodnie z wymogiem art. 7 ust. 3 pkt 2 ustawy;
- odnotowywały w systemie NPP-NPO fakt złożenia ustnego oświadczenia, o którym mowa w art. 4 ust. 2 ustawy.

W okresie objętym kontrolą sporządzono sprawozdanie za I kwartał 2026 r. z wykonania zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz prowadzeniu edukacji prawnej. Sprawozdanie zostało przekazane Ministrowi Sprawiedliwości za pośrednictwem Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w dniu 13 kwietnia 2026 r., tj. w terminie określonym w art. 12 ust. 1 ustawy.

[akta kontroli poz. 35, 72-73, 79]

5.2. Stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia

¹² Przykładowo w kartach pomocy nr: 2913921/1, 2964674/1, 2868303/1 oraz 2868848/1 zgłoszone sprawy określono odpowiednio jako „egzekucja komornicza”, „prawo cywilne”, „prawo karne” oraz „prawo cywilne”, natomiast zakres udzielonej pomocy ograniczono do krótkiego wskazania zagadnienia będącego przedmiotem porady.

W powyższym obszarze stwierdzono następujące **uchybieenie**:

- Przyjmowanie oświadczeń, o których mowa w art. 4 ust. 2 oraz art. 11 ust. 4 ustawy, na nieaktualnych formularzach odpowiadających wzorom określonym w brzmieniu ustawy wynikającym z publikacji Dz. U. z 2019 r. poz. 294 i poz. 945 oraz z 2020 r. poz. 875 i poz. 1086, a także przyjmowanie w pojedynczych przypadkach oświadczeń niezawierających daty i numeru PESEL.

[akta kontroli poz. 66]

Na powyższą okoliczność wyjaśniono, że druki oświadczeń są przekazywane osobom uprawnionym przez radców prawnych oraz adwokatów świadczących nieodpłatną pomoc prawną w punktach, a stwierdzone w toku kontroli przypadki wykorzystania nieaktualnych formularzy miały charakter incydentalny i wynikały z przeoczenia osób udzielających porad. Wskazano również, że braki w zakresie numeru PESEL były następstwem odmowy podania tych danych przez niektórych petentów, natomiast brak daty na części oświadczeń wynikał z omyłkowego przeoczenia przy wypełnianiu dokumentów. Jednocześnie poinformowano, że osobom świadczącym usługi zwrócono uwagę na konieczność bieżącej weryfikacji kompletności oraz aktualności stosowanej dokumentacji.

[akta kontroli poz. 16, 71]

Stwierdzone uchybieenie nie wywołało negatywnych skutków dla realizacji zadania. Osobami odpowiedzialnymi za ww. uchybieenie są inspektor w Wydziale Organizacyjnym oraz osoba sprawująca bezpośredni nadzór nad wykonywaniem jej obowiązków.

6. Prawdliwość zaangażowania dotacji.

Na podstawie art. 19 ustawy, zadanie polegające na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej jest finansowane z budżetu państwa z części będącej w dyspozycji wojewodów przez udzielenie dotacji celowej powiatom.

Wojewoda Warmińsko-Mazurski, na podstawie decyzji Nr FB 25/2026 z dnia 6 lutego 2026 r., ustalił dla powiatów wysokość dotacji celowych na realizację zadań w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej na łączną kwotę 4 467 480 zł, w tym dla powiatu bartoszyckiego – 151 440 zł.

Do dnia rozpoczęcia kontroli, tj. 19 maja 2026 r. Wojewoda Warmińsko-Mazurski na realizację zadania objętego kontrolą przekazał na rachunek budżetu Powiatu dotację w wysokości 59 314 zł.

Starosta Powiatu Bartoszyckiego na 2026 r. zaplanował dochody i wydatki związane z realizacją zadań w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa

obywatelskiego oraz edukacji prawnej w wysokości 151 440 zł (rozdział 75515 § 2110)¹³. Wysokość dotacji celowej ujętej w budżecie odpowiadała kwocie ustalonej zgodnie z przepisem art. 20 ust. 2-4 ustawy.

Stopień wykorzystania dotacji na dzień 19 maja 2026 r. przedstawiono w tabeli:

<i>Przeznaczenie środków</i>	<i>Plan z ustawy budżetowej (zł)</i>	<i>Otrzymana dotacja (zł)</i>	<i>Poniesione wydatki (zł)</i>	<i>Środki niewykorzystane (zł)</i>	<i>Wykorzystanie otrzymanych środków w %</i>
Wynagrodzenie (91%)	137 810,40	57 421,00	45 936,72	11 484,28	80,00%
Edukacja (3%)	4 543,20	1 893,00	1 514,40	378,60	80,00%
Obsługa (6%)	9 086,40	0,00	0,00	0,00	-
Razem	151 440,00	59 314,00	47 451,12	11 862,88	80,00%

Na dzień 19 maja 2026 r. kwota 11 862,88 zł pozostawała niewydatkowana, gdyż stanowiła zabezpieczenie środków na wypłatę należności za miesiąc maj, których termin płatności przypada po tej dacie.

[akta kontroli poz. 16, 78]

Do ustaleń kontroli, przedstawionych Staroście w projekcie wystąpienia pokontrolnego, nie wniesiono zastrzeżeń.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o:

- 1) Uzupelnienie umów zawartych z adwokatami i radcami prawnymi o brakujące elementy wynikające z art. 6 ust. 2 pkt 4 i 6a ustawy, poprzez sporządzenie stosownych aneksów uwzględniających sposób organizowania w punkcie spotkania z mediatorem oraz słuchawki wraz z mikrofonem jako niezbędne urządzenia techniczne, a następnie przesłanie ich kopii na adres tut. Urzędu.
- 2) Uzupelnienie umowy zawartej z organizacją pozarządową o brakujące elementy wynikające z art. 6 ust. 2 pkt 4 i 5 w związku z art. 11 ust. 7 ustawy, poprzez sporządzenie stosownego aneksu uwzględniającego zasady zapewnienia dostępu do bazy aktów prawnych oraz słuchawki wraz z mikrofonem jako niezbędne urządzenia techniczne, a następnie przesłanie jego kopii na adres tut. Urzędu.
- 3) Niezwłoczne zawiadamianie Wojewody o każdym zawartym porozumieniu

¹³ Uchwała nr XXVII/163/2025 Rady Powiatu Bartoszyckiego z dnia 19 grudnia 2025 r. w sprawie: uchwalenia budżetu powiatu na rok 2026 zmieniona uchwałami Rady Powiatu Bartoszyckiego nr XXX/188/2026 z dnia 11 lutego 2026 r., nr XXXI/191/2026 z dnia 18 marca 2026 r., nr XXXII/200/2026 z dnia 22 kwietnia 2026 r., nr XXXIII/206/2026 z dnia 20 maja 2026 r. oraz nr XXXIV/208/2026 z dnia 29 maja 2026 r.

- z samorządami prawniczymi, zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy.
- 4) Prowadzenie kontroli realizacji umowy zawartej z organizacją pozarządową na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
 - 5) Zapewnienie właściwego dokumentowania czynności podejmowanych w ramach bieżącego nadzoru nad realizacją zadania.
 - 6) Terminowe udostępnianie oraz bieżące aktualizowanie na publicznej stronie internetowej Powiatu informacji o działalności punktów zlokalizowanych na terenie powiatu oraz informacji o sposobie dokonywania zapisów na porady, w pełnym zakresie określonym w § 5 ust. 3b rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej.
 - 7) Zapewnienie realizacji obowiązku udostępniania aktualnej listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa w kanałach informacyjnych określonych w art. 8a ust. 4 pkt 1 ustawy, z zachowaniem terminowości oraz bieżącej aktualizacji publikowanych informacji.
 - 8) Jednoznaczne wyodrębnienie w harmonogramach dyżurów publikowanych w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie internetowej Powiatu terminów przeznaczonych na świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, w sposób umożliwiający mieszkańcom ustalenie dostępności tej formy pomocy oraz weryfikację realizacji obowiązków wynikających z zawartej umowy.
 - 9) Udostępnienie w poczekalni punktów informacji dotyczącej możliwości przekazywania przez osoby uprawnione opinii o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczonym nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim, zgodnie z § 5 ust. 4 pkt 6 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej.
 - 10) Przesłanie dokumentacji fotograficznej potwierdzającej uzupełnienie oznakowania na tabliczce informacyjnej umieszczonej na zewnątrz lokalu, w którym funkcjonują punkt nieodpłatnej pomocy prawnej oraz punkt nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.
 - 11) Zwiększenie nadzoru nad realizacją zadania w zakresie dokumentowania udzielanej nieodpłatnej pomocy prawnej, w szczególności poprzez zapewnienie stosowania aktualnie obowiązujących wzorów oświadczeń, o których mowa w art. 4 ust. 2 oraz art. 11 ust. 4 ustawy, weryfikację ich kompletności oraz monitorowanie prawidłowości i rzetelności wypełniania kart pomocy – część A.

Proszę Panią Starostę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień oraz o poinformowanie Wojewody Warmińsko – Mazurskiego w terminie 21 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji

rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

I Wicewojewoda

Warmińsko-Mazurski

Mateusz Szauer

(podpisano podpisem elektronicznym)